

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Академія Державного митного комітету Азербайджанської республіки (м. Баку, Азербайджан)
Азербайджанська академія праці та соціальних відносин (м. Баку, Азербайджан)
Каунаський технологічний університет (м. Каунас, Литва)
Академія Куявсько-Поморська (м. Бидгощ, Польща)
Економічний університет (м. Варна, Болгарія)
Сілезька академія (м. Катовіце, Польща)
Східно-Баварський технічний університет Амберг-Вайден (Німеччина)
Запорізька торгово-промислова палата
Асоціація Азово-Чорноморських університетів
Інститут демографії та досліджень якості життя імені М. Птухи НАН України
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій
Мережа Центрів підтримки технологій та інновацій
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Національний університет «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка»
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Центральноукраїнський державний університет ім. Володимира Винниченка
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Київський національний університет будівництва і архітектури
Центральноукраїнський національний технічний університет
Донецький національний університет ім. Василя Стуса
Черкаський державний технологічний університет
Державний університет економіки і технологій
Західноукраїнський національний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Хмельницький національний університет
Університет митної справи та фінансів
Сумський державний університет
Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки SPACETIME
ГС «Запорізький кластер «Інжиніринг-Автоматизація-Машинобудування»
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес освіти
ГО «Соціально-економічні ініціативи та проекти»
ГО «Прогресильні»

ЗБІРНИК ТЕЗ

III Міжнародна науково-практична конференція

«СУЧАСНІ ТRENДИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

20-21 жовтня 2025 р.

**Електронне видання на DVD-ROM
м. Запоріжжя, 2025
Zaporizhzhia, 2025**

УДК 338.28:001.92
С91

Рекомендовано до видання Вченою радою
Національного університету «Запорізька політехніка»
(Протокол № 5 від 02.12.2025 р.)

Упорядник: *Марина* КРАВЕЦЬ

Редакційна колегія:

Вадим ШАЛОМЄЄВ, д-р техн. наук, професор, (відпов. ред.);

Олена ВАСИЛЬЄВА, д-р екон. наук, професор;

Андрій СОКОЛОВ, канд. наук з держ. упр., доцент;

Андрій КАРПЕНКО, д-р екон. наук, професор;

Олена ГУБАРЬ, канд. екон. наук, доцент;

Наталя ВИСОЦЬКА, начальник патентно-інформаційного відділу

С91 **«Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку».**

Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 20-21 жовтня 2025 р. [Електронний ресурс] / Редкол. : Вадим ШАЛОМЄЄВ (відпов. ред.). Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. – 744 с. – 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

ISBN 978-617-529-520-5

Збірник містить матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку», у яких висвітлено актуальні тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку, інтелектуалізації суспільства й трансформації економіки в умовах цифровізації та глобалізації. Видання призначене для науковців, викладачів, державних службовців, практиків, аспірантів і студентів.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст матеріалів, опублікованих у збірці. Усі вони подані в авторській редакції та відображають особисту позицію учасників конференції.

УДК 338.28:001.92

ISBN 978-617-529-520-5

© НУ «Запорізька політехніка», 2025

© Автори, 2025

УДК 35:174(477)

Верительник С.М.¹, Бляхман А.Б.²

¹ доц. Маріупольського державного університету

² студ. гр. ПУА-М-24 Маріупольського державного університету

ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У сучасних умовах глобальних трансформацій публічне управління стає однією з ключових сфер, від якої залежить ефективність функціонування держави, довіра суспільства до влади та якість життя громадян. Важливим елементом успішної системи управління є дотримання етичних стандартів державними службовцями. Професійна етика забезпечує прозорість діяльності органів влади, формує позитивний імідж державної служби та виступає фундаментом для запобігання корупційним проявам.

Разом із тим, попри наявність законодавчих і нормативних актів, що регулюють поведінку державних службовців в Україні, на практиці існує значний розрив між декларованими цінностями та реальними управлінськими практиками. Це породжує низку проблем, які перешкоджають формуванню сучасної ефективної моделі публічного управління.

Проблеми дотримання етичних стандартів:

Недостатнє правове регулювання та контроль. Хоча в Україні ухвалено Закон «Про державну службу», Кодекс етики державного службовця та низку підзаконних актів, їхня практична реалізація залишається неповною. Механізми контролю за дотриманням норм етики не є достатньо ефективними, а дисциплінарні процедури часто мають формальний характер [1;4].

У країнах Європейського Союзу контроль за дотриманням етичних стандартів має системний характер. Наприклад, у Великій Британії діє спеціальна Комісія зі стандартів у публічному житті, яка здійснює незалежний моніторинг і надає рекомендації щодо підвищення рівня етичності в державному управлінні. В Україні подібні інституції перебувають лише на етапі становлення.

Корупційні ризики та конфлікти інтересів. Однією з найбільш поширених проблем є корупція. Вона проявляється у вигляді хабарництва, зловживання службовим становищем, використання державних ресурсів у власних інтересах. Значна частина етичних порушень пов'язана саме з конфліктами інтересів, коли особисті або корпоративні інтереси переважають над суспільними.

Попри створення Національного агентства з питань запобігання корупції, яке розробляє механізми декларування доходів та врегулювання

конфліктів інтересів, проблема лишається актуальною. Відсутність прозорих процедур, складність у доведенні порушень та недостатня правосвідомість самих службовців ускладнюють реальне запобігання корупційним проявам.

Низький рівень професійної підготовки та корпоративної культури. Важливим чинником недотримання етичних стандартів є недостатня підготовка службовців у сфері професійної етики. Навчальні програми для державних службовців часто мають суто теоретичний характер і не містять практичних інструментів для розв'язання етичних дилем [2;3].

Крім того, слабкість корпоративної культури у багатьох органах державної влади призводить до того, що службовці не отримують позитивного прикладу від керівництва. Коли керівники толерують порушення норм, у підлеглих формується переконання, що етика не є обов'язковим елементом управлінської діяльності. Натомість у країнах ЄС та США велика увага приділяється саме «лідерству прикладу», коли керівник особистою поведінкою демонструє етичні стандарти.

Соціальні та організаційні фактори. Не менш вагомими є зовнішні чинники. Високий рівень бюрократії, надмірна політизація державної служби та відсутність належної підтримки громадськості створюють середовище, у якому службовці часто змушені ухвалювати складні рішення без чітких алгоритмів. Це породжує етичні дилеми, вирішення яких залежить не від закону чи процедури, а від особистих переконань чиновника.

Крім того, тиск із боку політичних сил та бізнесових груп може змушувати державних службовців діяти всупереч етичним принципам. У таких умовах відсутність належних механізмів захисту службовців від зовнішнього впливу стає додатковим бар'єром для формування етичної системи управління.

Наслідки ігнорування етичних норм. Недотримання етичних стандартів у публічному управлінні має низку негативних наслідків: падіння довіри громадян до влади; відсутність етики знижує ефективність реалізації державної політики; порушення етичних стандартів створює бар'єри для міжнародної співпраці.

Шляхи подолання проблем:

Для вирішення окреслених проблем необхідний комплексний підхід, який включає кілька ключових напрямів:

1. Удосконалення законодавчої бази та механізмів контролю. Необхідно створити незалежні інституції контролю за дотриманням етичних стандартів, які мали б реальні повноваження для моніторингу та реагування на порушення.

2. Підвищення професійного рівня державних службовців. Слід запровадити системні програми навчання з питань етики, що включали б не лише теорію, а й аналіз конкретних ситуацій та практичні кейси.

3. Формування стійкої корпоративної культури. Керівники органів влади мають стати прикладом дотримання етичних норм. Важливо

впроваджувати систему внутрішніх цінностей і стандартів, що мотивуватиме службовців діяти відповідально.

4. Інтеграція міжнародного досвіду. Україна може використати напрацювання країн ЄС та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), які мають усталені практики етичного регулювання, прозорості та антикорупційного контролю [5].

Проблеми дотримання етичних стандартів у сучасному публічному управлінні є комплексними та багатогранними. Ігнорування цих проблем створює серйозні ризики для реалізації державної політики.

Подолання існуючих викликів можливе лише за умови синергії правових, організаційних і культурних змін. Удосконалення законодавства, підвищення рівня професійної підготовки, формування етичної корпоративної культури та використання міжнародного досвіду стануть основою для побудови сучасної, прозорої та ефективної системи публічного управління в Україні.

Етика у публічному управлінні – це не лише набір правил, а необхідна умова для розвитку демократичної держави, відновлення довіри суспільства та забезпечення сталого розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Етичний кодекс державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://nads.gov.ua/news/etichnij-kodeks-derzhavnih-sluzhbovciv-ta-posadovih-osib-miscevogo-samovryaduvannya>

2. Лаврентьева В.О., Мацука В.М. ЕФЕКТИВНА КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА-ОСНОВА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА. Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С.290-292.

3. Мацука В.М. МЕНЕДЖМЕНТ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку: матер. міжнар. наук. конф., 22-23 листопада 2023 р. У 2 ч. Ч. 1 / Під ред. доц. Н. Рябухи та ін. - Харків: ХДАК, 2023. С. 70-71.

4. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Нац. агентства України з питань держ. служби від 05.08.2016 № 158. Законодавство України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1203-16>

5. Сорокіна Н. Формування морально-етичних основ публічної служби. Економічні аспекти публічного управління. 2021. № 2. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/download/829/821/>